

MASARYKOVA UNIVERZITA
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Seminárna práca k predmetu
Psychologická terminologie a dokumentace

Predmet : PSB_03 Psychologická terminologie a dokumentace

Vyučujúci : Mgr. Tatiana Malatincová, prof. PhDr. Josef Švancara, CSc.

Študijný program : Psychológia

Forma štúdia : prezenčná

Akademický rok : 2014/2015

PRVÁ ČASŤ :

„Researchers across disciplines have become increasingly interested in understanding why even people who care about morality predictably cross ethical boundaries.“ - sekundárna informácia

„This heightened interest in unethical behavior, defined as acts that violate widely held moral rules or norms of appropriate conduct (Treviño, Weaver, & Reynolds, 2006), is easily understood.“ - terciárna informácia

„Unethical behavior creates trillions of dollars in financial losses every year and is becoming increasingly commonplace (PricewaterhouseCoopers, 2011).“ - sekundárna informácia

„One form of unethical behavior, dishonesty, seems especially pervasive (Bazerman & Gino, 2012).“ - terciárna informácia

„Like other forms of unethical behavior, dishonesty involves breaking a rule—the social principle that people should tell the truth.“ - terciárna informácia

„Much of the scholarly attention devoted to understanding why individuals behave unethically has therefore focused on the factors that lead people to break rules.“ - sekundárna informácia

„Although rule breaking carries a negative connotation in the domain of ethics, it carries a positive connotation in another well-researched domain: creativity.“ - primárna informácia

„To be creative, it is often said, one must “think outside the box” and use divergent thinking (Guilford, 1967; Runco, 2010; Simonton, 1999).“ - sekundárna informácia

„Divergent thinking requires that people break some (but not all) rules within a domain to construct associations between previously unassociated cognitive elements (Bailin, 1987; Guilford, 1950).“ - sekundárna informácia

„The resulting unusual mental associations serve as the basis for novel ideas (Langley & Jones, 1988; Sternberg, 1988).“

- sekundárna informácia

„The creative process therefore involves rule breaking, as one must break rules to take advantage of existing opportunities or to create new ones (Brenkert, 2009).“ - terciárna informácia

„Thus, scholars have asserted that organizations may foster creativity by hiring people slow to learn the organizational code (Sutton, 2001, 2002) ...“ - sekundárna informácia

„...and by encouraging people to break from accepted practices (Winslow & Solomon, 1993) ...“ - sekundárna informácia

„...or to break rules (Baucus, Norton, Baucus, & Human, 2008; Kelley & Littman, 2001).“ - sekundárna informácia

„Given that both dishonesty and creativity involve rule breaking, the individuals most likely to behave dishonestly and the individuals most likely to be creative may be one and the same.“ - primárna informácia

„Indeed, highly creative people are more likely than less creative people to bend rules or break laws (Cropley, Kaufman, & Cropley, 2003; Sternberg & Lubart, 1995; Sulloway, 1996).“ - terciárna informácia

„Popular tales are replete with images of “evil geniuses,” such as Rotwang in Metropolis and “Lex” Luthor in Superman, who are both creative and nefarious in their attempts to ruin humanity.“ - primárna informácia

„Similarly, news articles have applied the “evil genius” moniker to Bernard Madoff, who made \$20 billion disappear using a creative Ponzi scheme.“ - sekundárna informácia

„The causal relationship between creativity and unethical behavior may take two possible forms: The creative process may trigger dishonesty; alternatively, acting unethically may enhance creativity.“ - primárna informácia

„Research has demonstrated that enhancing the motivation to think outside the box can drive people toward more dishonest decisions (Beaussart, Andrews, & Kaufman, 2013; Gino & Ariely, 2012).“ - sekundárna informácia

„But could acting dishonestly enhance creativity in subsequent tasks?“ - primárna informácia

„In five experiments, we obtained the first empirical evidence that behaving dishonestly can spur creativity and examined the psychological mechanism explaining this link.“ - primárna informácia

„We suggest that after behaving dishonestly, people feel less constrained by rules, and are thus more likely to act creatively by constructing associations between previously unassociated cognitive elements.“ - primárna informácia

„There is little doubt that dishonesty creates costs for society. It is less clear whether it produces any positive consequences.“ - terciárna informácia

„This research identified one such positive consequence, demonstrating that people may become more creative after behaving dishonestly because acting dishonestly leaves them feeling less constrained by rules.“ - primárna informácia

„By identifying potential consequences of acting dishonestly, these findings complement existing research on behavioral ethics and moral psychology, which has focused primarily on identifying the antecedents to unethical behavior (Bazerman & Gino, 2012).“ - sekundárna informácia

„More speculatively, our research raises the possibility that one of the reasons why dishonesty is so widespread in today’s society is that by acting dishonestly, people become more creative, which allows them to come up with more creative justifications for their immoral behavior and therefore makes them more likely to behave dishonestly (Gino & Ariely, 2012), which may make them more creative, and so on.“ - sekundárna informácia

„In sum, this research shows that the sentiment expressed in the common saying “rules are meant to be broken” is at the root of both creative performance and dishonest behavior. It also provides new evidence that dishonesty may therefore lead people to become more creative in their subsequent endeavors.“ - primárna informácia

DRUHÁ ČASŤ :

1. „Unethical behavior creates trillions of dollars in financial losses every year and is becoming increasingly commonplace (PricewaterhouseCoopers, 2011).“ – strana 8 s textom :

„34% of respondents experienced economic crime in the last 12 months (up from 30% reported in 2009). Almost 1 in 10 who reported fraud suffered losses of more than US\$5 million.“

2. „One form of unethical behavior, dishonesty, seems especially pervasive (Bazerman & Gino, 2012).“ – informácia je získaná z kapitoly 2.1 *Intentional Dishonesty: Predictable but Surprising Unethical Behavior* : t.j strana 13-18 končiaca odsekom :

„Together, these studies point to surprising inconsistencies between people’s desire to be good and moral and be seen as such by others and their actual unethical behavior, and provide evidence consistent with the argument that morality is malleable.“

3. „This heightened interest in unethical behavior, defined as acts that violate widely held moral rules or norms of appropriate conduct (Treviño, Weaver, & Reynolds, 2006).“ – strana 952, informácia je získaná z odseku :

„For purposes of this review, behavioral ethics refers to individual behavior that is subject to or judged according to generally accepted moral norms of behavior. Thus, research on behavioral ethics is primarily concerned with explaining individual behavior that occurs in the context of larger social prescriptions. Within this body of work some researchers have focused specifically on unethical behaviors, such as lying, cheating, and stealing. Others have focused on ethical behavior defined as those acts that reach some minimal moral standard and are therefore not unethical, such as honesty or obeying the law. Still others have focused on ethical behavior defined as behaviors that exceed moral minimums such as charitable giving and whistle-blowing. Our definition accounts for all three areas of study.“

TRETIA ČASŤ :

Preštudovanie pôvodnej informácie mi pomohlo lepšie danému konštruktú či argumentu porozumieť. Štúdia bola napísaná zrozumiteľne a pochopiteľne, čo bolo veľkým plusom. Spôsob, akým autor uviedol sekundárnu informáciu v texte podľa mňa neskresľoval moju neskoršiu interpretáciu. Získala som plno informácií, určite veľmi zaujímavých, i keď tieto informácie ale podľa mňa nejako prevratne do budúcnosti nevyužijem.

ŠTVRTÁ ČASŤ :

Popularizačný článok vychádzajúci zo štúdie Evil Genius? How Dishonesty Can Lead to Greater Creativity (Gino, F., & Wiltermuth, S. S. (2014). Evil genius? How dishonesty can lead to greater creativity. *Psychological science*, Vol. 25(4), 973–981.)

KREATÍVNOSŤ NEMÁ HRANÍC

Odjakživa sú ľudia, ktorí klamú považovaní za nečestných ľudí. Klamstvo sa neodpúšťa, s výnimkou toho, ktoré je kvôli dobrej veci. Ľudia klamú najmä preto, lebo si v danej chvíli myslia, že je to najlepší spôsob, ako vyriešiť spor, hádku, alebo len obyčajný a bežný problém. Každopádne, idea alebo nápad dobrého klamstva, ktoré ak chce byť úspešné, musí človek postaviť na tzv. „dobrých základoch“. Klamstvo, nech už sa na to pozrieme z akejkoľvek stránky, je neodmysliteľne mierou určitej dávky kreativity. Otázkou ale ostáva, môže teda porušovanie pravidiel a klamanie viesť k zvýšeniu kreativity u človeka? Presne nad tým sa zamýšľali výskumníci z Harvardskej univerzity Francesca Gino a Scott S. Wiltermuth. Ich tvrdením, hypotézou bolo, že potom, čo sa ľudia zachovávajú nečestne, cítia sa menej viazaní pravidlami a to má za dôsledok to, že jednú omnoho kreatívnejšie. Sú kreatívnejší teda preto, že pri klamaní a porušovaní pravidiel vytvárajú asociácie medzi kognitívnymi prvkami, medzi ktorými žiaden vzťah predtým nebol. Výskumníci potrebovali päť experimentov, aby mohli dôjsť k potrebnému výsledku.

Prvým experimentom zistili, že jasne vyššia kreativita bola zistená u tých, ktorí porušovali pravidlá, teda podvádzali a keďže prvému experimentu predchádzalo testovanie úrovne kreativity, týmto bola úplne vyvrátená možnosť, že je to dielom individuálnych rozdielov.

Druhým experimentom zistili, že takmer všetci zúčastnení z výskumnej vzorky, ktorí mali možnosť podvádzajú, podvádzali a to až 51 osôb z 53 osôb. Následne vykonané testy u nich ukázali vyššiu kreativitu a to v zrovnaní s kontrolnou skupinou aj proti dvom osobám, ktoré nepodvádzali. Experiment dva teda opäť podporil hypotézu výskumníkov.

Tretím experiment sa odlišoval od prvých dvoch tým, že zahrňoval aj etické hľadisko (pretože ľudia si trúfnu podvádzajú iba vo chvíli, kedy to nie je veľmi závažné, no netrúfnu si podvádzajú ak sa jedná o etický podtext). V tomto experimente mali účastníci dve možnosti : buď to povedať pravdu o počte správnych riešení a tým spadnúť do „podpriemernej“ skupiny, alebo mohli klamať a vyhnúť sa tak poníženiu. Výsledkom sa opäť ukázalo, že účastníci, ktorí podvádzali, mali nameranú vyššiu úroveň kreativity ako tí, ktorí hovorili pravdu.

Štvrtý experiment ilustruje, že medzi prepojením kreativity a podvádzaním sa nachádza pocit, že sú ľudia neviazaný pravidlami. U respondentov, ktorí sa zaujímali o pravidlá, bol efekt podvádžania a teda kreativita nižšia ako u tých, ktorí sa o pravidla vôbec nezaujímali.

Posledným a teda piatym experimentom výskumníci preukázali to, že keď sa ľudia chovajú nečestne, pociťujú pocit a to taký, že sú neviazaný pravidlami, čo u nich vyvoláva jasne vyššiu kreativitu.

Tak teda ako to naozaj je? Ľudia, ktorí podvádžajú vytvárajú akúsi pomyselnú no kreatívnejšiu skupinu ľudí? Hypotéza výskumníkov bola jednoznačne potvrdená, čím vychádza teda najavo aj pozitívnejšia stránka porušovania pravidiel, klamania, nečestnosti a neúprimnosti. Otázkou ale ostáva, či je kreativita natoľko lákavou vidinou, že človek zabudne na etické normy? Je to vec názoru a teda, aký názor máte na to vy?

Ak sa vám experiment páčil a zaujali vás metódy a výsledky. Alebo ak vás článok zaujal natoľko, že by ste sa chceli o podobných štúdiách dočítať niekde viac, určite využite možnosť služieb internetu a článok si dohľadajte prípadne sa nechajte inšpirovať.